

UNIVERSITETETS OLDSAKSAMLING, OSLO
STAVANGER MUSEUM, Arkeologiske avdeling
UNIVERSITETET I BERGEN, Historisk Museum

Arkeologiske undersøkelser

i

Røldal - Suldal 1964

Utført av

De arkeologiske museers registreringstjeneste.

Innhold:

Registrering av fortidsminner ved Holmevatn	s. 1
Registrering ved Vasstølsvann	" 5
Ettergravning av steinalderboplass v/Vassbotn	" 28
Undersøkelse av hustuft I Nordre Valldalseter	" 29
Undersøkelse av hustuft II Nordre Valldalseter	" 49
Undersøkelse av boplass med bergkrystallperler ved Valldalseter	" 54
Undersøkelse av boplassen Vasstølen I	" 65
Undersøkelse av steinalderboplass ved Kvinarebekken, Vasstølsvann	" 87
Gravning av steinalderboplass v/Gamlehytta, Vivik, Holmevatn	" 95
Utgravning av steinalderboplass SØ for Turisthytta, Holmevatn	" 99
Utgravning av hustuft og steinalderboplass ved Holmevasskilen	" 114
Utgravning av steinalderboplass i Bamsebubukta	" 130
Gravning i Gauthelleren , Haukelifjell	" 138
Undersøkelse av steinalderboplass Svandalsflona	" 180

Innberetning om registrering av fortidsminner ved Holmevatn på Haukelifjell
sommeren 1964,

av

Knut Rognes.

Registreringen ved Holmevatn ble ansett avsluttet sommeren 1963, men i år ble det funnet nye fortidsminner som hadde unngått oppmerksomheten tidligere år. De nye registreringer omfatter 1 steinalderboplass, 5 hustufter og 1 dyregrav. (Se forøvrig Arkeologiske undersøkelser i Røldal-Suldal 1963 s. 7 og utover.)

Steinalderboplassen:

Lokaliteten er omtalt i rapporten for fjorårets arbeid. (Se under Holmevasskilen tuft 3). Nye prøvestikk på sletten sydvest for tuft 3 ga funn av kull og en mengde småavslag av flint ned til ca. 15 cm under overflaten. Her har en sannsynligvis nok et eksempel på kombinasjonen rund tuft - steinalderboplass, som går igjen andre steder ved Holmevatn. (F.eks. Holmevasskilen tuft 1. Se gravingsberetning 1964 s. 114)

Tuftene.

Turisthytta, tuft 2.

Ca. 25 m NV for den i 1964 utgravde tuft 1 ved Turisthytta (Se gravningsberetning ved Bjørn Myhre 1964), midt i et myr

lendt drag, er det et område ca. 7 m langt som hever seg svakt opp over terrenget rundt. En del stein som så vidt kan skimtes i overkanten av torva skulle tyde på at det her ligger en tuft. Konturene er diffuse, og det er vanskelig å angi noen mål.

Ved prøvegravning i et område på 0,75 x 1,20 m ble funnet en tangepil av flint (Fosnatype). Under et tynt lag med lav og lyng kommer et ganske tynt lag med grå sand, deretter aurhelle.

Funnene:

Se under A i katalog s. 109.

Vivik, tuft 6 og 7

I bunnen av den store vika øst for Vivik ligger en slette. Mot vest begrenses denne av knauset terreng. Like inn mot en knaus ca. 25 m fra vannet ligger en rund gjengrodd tuft ca. 4 m i diameter.

10 m nærmere vannet også i kanten av knausen, ligger en liten rund tuft ca. 1 m i diameter. Prøvestikk i den største tufta var negativt.

Holmevasskilen, tuft 5 og 6.

Tuft 5 ligger på nordsiden av kilen, ca. 15 m fra vannet og ca. 60-70 m NNV for bunnen av kilen. Mellom vannet og tufta går en liten bekk som renner ut i et lite myrhøl 5 m SSØ for tufta.

Tufta har tilnærmet rektangulær form. Lengdesidene går i NNØ-SSV-lig retning og er ca. 2,2 m lange. Kortsidene er ca. 2 m lange.

Nordre del av tufta ser ut til å være gravd delvis inn i bakken, og en kunne ikke her finne stein som sikkert utgjorde en mur. De andre veggene var tydelige murer av stein. Veggene, spesielt veggen mot vest, var utflytende og de angitte veggtykkelsene er derfor tilnærmete tall: Ø-vegg ca. 0,9 m, S-vegg 1 m, V-vegg 1,3 m. Ingen døråpning kunne lokaliseres.

Tufta ligger i en slak bakkehelling og plassen virker tørr. Veggene er sterkt overgrodd. Gulvet i tufta er plant og forholdsvis steinfritt etter hva man kan se på overflaten. Prøvestikk tatt midt i tufta 20 x 30 cm. Lagfølge: Torv (sandig mot bunnen) 7 cm, kullholdig lag 2 cm, gråbrun sand (undergrunn). Ingen funn.

Tuft 6 ligger også på nordsiden av kilen, ca. 20 m fra vannet, 80-100 m NV for bunnen av kilen og ca. 4 m over nåværende vannstand. Strandlinjen SV for tufta danner en karakteristisk T-formet figur.

Tufta er vanskelig å se i terrenget da den ligger skjult bak en forholdsvis stor flat stein og veggene tildels er sterkt overgrodd med bregner og mose. Formen er rundaktig og den store flate steinen danner vegg mot SV. Tufta ligger i et terreng som heller ganske mye mot SV og gulvet heller også. Plassen er tørr. Mål: 1,7 x 1,1 m, lengste akse i retning SV-NØ. Veggtykkelse er vanskelig å angi da tufta ligger i røyset lende. Vestveggen kan anslås til å være 1,2 m tykk. Endel stein lå tilfeldig spredt inni tufta. Ingen døråpning kunne påvises. Prøvestikk ble tatt midt i tufta (30 x 30 cm). Lagfølge: Torv med kull 3 cm, sandig torv med tynne kullag 7 cm, brun sand (undergrunn). Ingen funn.

Dyregraver.

Vivik.

[Fig. 1.] Midtveis på strekningen mellom tuft 1 Turisthytta og Vivik

går det inn en bred bukt med sandstrand. Bukta og området innenfor ligger godt beskyttet mellom bratte bergpartier. Inn fra stranden går en forholdsvis flat gresskledd slette. En bekk renner ut i Holmevatn i vestre del av stranden og danner her et ca. 20 m bredt delta. Ca. 40 m fra stranden i et lite bakkehell 15 m øst for bekken ligger en gjenrast dyregrav (tuft ?). Den er gravet inn i selve bakkehellet og foret med stein på begge langsider (rettere sagt: bare her står foringen igjen). Langveggene går i N-S-lig retning og er 3,5 m lange mens kortveggene er ca. 1,5 m.

Dybden på graven ytterst mot stranden er ca. 60 cm og innerst i bakken mot N ca. 1,5 m. Veggene er tildels sterkt innrast og graven delvis fylt med stein.

Holmevasskilen.

I følge jakt- og fiskeoppsynsmann Albert Moe, Suldal skal det ligge en vel bevart dyregrav i Holmevasskilen mellom Holmevatn og Fisketjønn. Dyregraven ligger over reguleringsgrensen.

Innberetning om fortsatt gravning på steinalderboplassen foran Knut Haukelids Gamlehytte i Vivik, Holmevatn, Grungedal s., Vinje pgd., Telemark fylke

av

Bjørn Myhre.

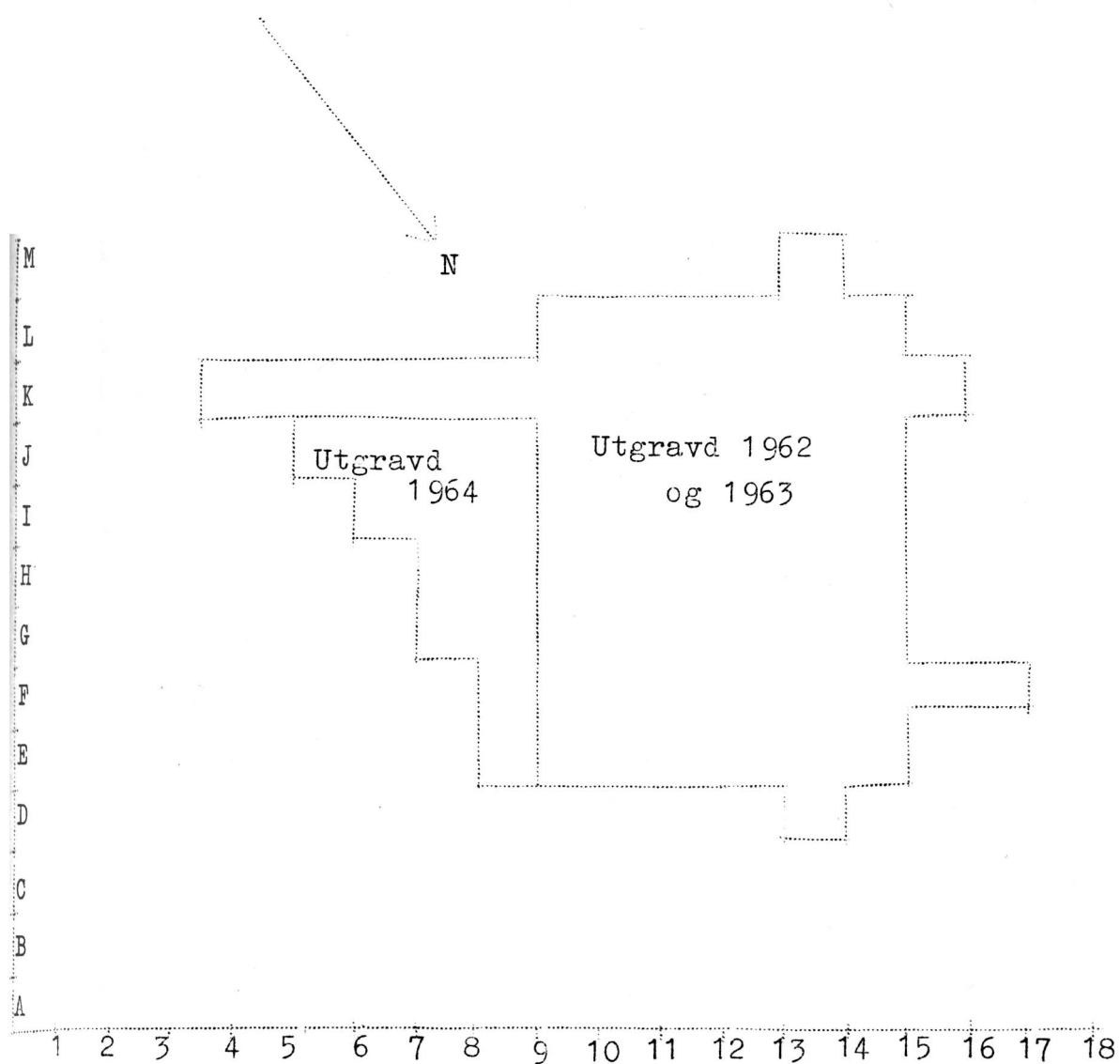
Sommeren 1962 og 1963 ble denne boplassen utgravd. (Sml. Arkeologiske Undersøkelser Røldal/Suldal 1962 s. 124 og 1963 s. 95). Sommeren 1964 skulle de andre funnstedene ved Holmevatnet undersøkes, men da det enkelte dager var svært dårlig vær og ikke framkommelig med båt på vatnet, ble disse benyttet til fortsatt utgravning i Vivik.

Gravningsfeltet ble utvidet mot SØ, dvs. ut mot elvebredden, sml. nedenstående skisse. Rutene J - E 9, J - G 8, J - I 7, J 6 (i alt ca. 13 m²) ble undersøkt. Lagfølgen var slik: Grastorv 2-4 cm tykk, grått leirlag 5-10 cm tykt og underst steril sand og grus. I leirlaget og grusen lå det svært mye stein (størrelse fra 1 cm til 30 cm i tv.m.) Blandingslaget av sand og kullbiter under torvlaget (sml. Ark. Und. Røldal/ Suldal 1963 s. 97) manglet på denne delen av boplassen. I Ark. Unders. Røldal/Suldal 1963 s. 97 beskrives et grått, fettete kulturlag som lå direkte på steril grus. Sannsynligvis er dette laget det ovenfor nevnte grå leirlaget. Det bestod av en svært finkornet leire som derfor virket fettete. Etter min oppfatning er dette leirlaget en naturlig avsetning og kan ikke settes i forbindelse med opphold av mennesker på stedet. Et grått leirlag av tilsynelatende lik sammensetning ble også funnet på boplassene ved Turisthytta og i Holmevasskilen. Også der lå det like over steril undergrunn, og ved Turisthytta var det trekk som tydet på at det var eldre enn boplassen (sml. innberetning). Funn av oldsaker i leirlaget kan skyldes nedtramping eller frostforstyrrelser.

Svært få funn ble gjort under utgravningen, og det meste av

dette lå øverst i leirlaget, like under grastorva. Dette er de samme funnforhold som på boplassen ved Turisthytta (se innberetning). Det ble ikke funnet trekullrester i de utgravde rutene.

Ingen andre iakttagelser ble gjort utover det som er nevnt i innberetningene fra 1962 og 1963.

Funnfortegnelse.

- J 9 2 flintflekker hvorav en med tosidig retusj.
 6 flintavslag
 1 knute av bergkrystall
 2 avslag " "
- I 9 1 avslagsskraper av flint
 1 flekke av flint med slitespor.
 1 knute av bergkrystall
- H 9 2 avslag av bergkrystall hvorav 1 med skrå retusj
- G 9 1 flekke av flint
 1 avslag av bergkrystall
- I 8 1 flekke av flint
 4 små avslag av bergkrystall
- H (-2)(-3) 1 avslag av bergkrystall
- H (-3)(-4) 1 avslag av flint
 1 avslag av bergkrystall m/slitespor
- H (-4)(-5) 1 stor rygget flekke av grå flint
- I (-3)(-4) 3 avslag av bergkrystall hvorav et med slitespor
- I (-4)(-5) 1 fragment av en liten flekke av bergkrystall
 5 avslag

Katalog.

- A 1 flekkekniv av flint m/retusj langs hele ryggen og på deler av eggen som ender i to fliker. Lengde 4,3 cm, bredde 1,5 cm
- B Stor rygget flekke m/slitespor langs den ene langsiden. I den ene enden av den andre langsiden er laget en 1,5 cm sterkt innbuet retusj. Mulig er stykket forarbeide til en pilespiss. Lengde 5,9 cm, bredde 2,2 cm.
- C 4 flekker av flint med lengder fra 4,0 - 3,4 cm, og bredder fra 1,0 - 1,4 cm. 3 er av grå senonflint, og en av gråhvit danienflint.
- D Fragment av liten flekke av bergkrystall. Lengde 0,8 cm, Br. 0,6 cm

- E Avslagsskraper av flint m/sekskantet form og svakt hvelvete over- og undersider. På to sider som står tvers overfor hverandre er slått til en rett retusj fra to motstående sider. St.lengde 2,4 cm
- F Lite flatt rombisk stykke av bergkrystall hvor den ene siden skrår ned i en fasett 1/2 cm fra den ene kortsidekanten. Der er slått til en skrå retusj. Lengde 1,3 cm. Bredde 1,0 cm. Mulig en liten skraper.
- G 2 knuter av bergkrystall med plan underside og sider som skrår opp mot en kort plan overside. Begge har spiss form. Lengde 3,8 cm og 4,2 cm. Den ene har slitespor langs sidekantene.
- H 50 gr. avslag av bergkrystall og flint.

Innberetning om utgravning av steinalderboplassen (tuft 1) SØ for Turisthytta, Holmevatn, Grungedal s., Vinje pgd., Telemark fylke

av

Bjørn Myhre.

Langs nordsida av Holmevatnet er det bratte strender hvor fjellknausene over det meste av området stuper rett ned i vatnet. Bare i 2-3 viker hvor bekker har lagt opp små grussletter, er det muligheter for bosetning ved strandkanten.

Omtrent midt mellom Vivik og Naustdalsholmen går et lite dalsøkk i NV-SØ retning fra Turisthytta på Fitjaflatene og ned til vatnet hvor det blir breiere og danner en botnliknende utvidelse med åpning ut mot stranda (mot SØ). Ved strandkanten ligger ei rektangulær gras-slette som er ca. 12 m lang og 11 m brei. Den er avgrenset mot vest av en grusrygg, mot SV av en lav bergrygg, mot S og SØ av Holmevatnet og mot Ø og N av en bekk. Sletta ligger knapt 1 m høyere enn vannflaten.

Sommeren 1963 ble det ved registrering funnet spor etter lave steinmurer av ei rektangulær tuft i SV-enden av sletta, og et prøvestikk ga funn av bergkrystall og flint. (Se innberetning 1963 s. 11). Utgravningen av tufta ble foretatt sommeren 1964.

[Pl. VIII.] På langs av sletta, fra bekken til bergryggen (retning NØ-SV), gikk 2 lave, parallelle voller med ca. 2 m avstand. Tufta var lagt oppå SV-enden av vollene. Da det kunne tenkes at vollene mellom tufta og bekken var rester av veggfundament for et siderom i tufta, ble det besluttet at hele området mellom tufta og bekken skulle graves ut. En lengde-

profil ble lagt midt gjennom tufta og mellom vollene i retningen SV-NØ. Nullpunktet ble lagt ved foten av bergryggen, lengst mot SV.

I østre hjørnet av tufta lå en lav overgrodd forhøyning, og tverrprofilen gjennom tufta ble lagt over denne, 1 m fra 0-punkt. Dessuten ble en tverrprofil lagt 6 m fra 0-punkt, for å få et snitt gjennom de 2 lave vollene. Begge tverrprofilene hadde retning SØ-NV. Det ble gravd i ruter av 1 m² størrelse og ialt 57 m² er ferdiggravd. 0-punktet ble lagt i S, med tallakse SV-NØ og bokstavakse SØ-NV.

[Pl. IX] Det var ikke bevart noen rester av kulturjord. Over det meste av det utgravde området var lagfølgen slik:

1. Øverst ca. 5 cm grastorv
2. Et tynt lag av grå, fettaktig leire. Tykkelsen varierte fra 0 til 8 cm, men var helst 4-5 cm
3. Steril undergrunn bestående av småsteinet grus oppblandet med litt leire.

I nordre hjørnet av utgravningsområdet var det et torvlag av tykkelse 5-10 cm mellom leirlaget og den sterile undergrunnen. (Utbredelsen er markert på plantegningen med stippet strek)

[Fig 30-1.] Tuftemurene viste seg å bestå av et enkelt lag stein av en gjennomsnittlig størrelse på ca. 10 cm. Murene var ikke bygd etter et fast skjema, steinene var lagt mer eller mindre tilfeldig ved siden av hverandre, men på enkelte steder lå det 2 enkle rekker av stein. Murbredden var gjennomsnittlig ca. 60 cm og høyden ca. 10 cm. Bare i søre hjørnet, helt inn mot bergryggen, var det et dobbelt lag med stein, og murbredden var der ca. 80 cm. Steinene var overalt lagt direkte på steril undergrunn uten leirlag imellom.

Forhøyningen i vestre kant av tufta viste seg å bestå av en

blanding av grus og stein, og den opptok nesten halvparten av tufterommet. Den var ca. 40 cm høyere enn bunnen av tufta. Den gikk jevnt over i bakkeskråningen ovenfor og er sannsynligvis nedre del av naturlig morenemasse som er lagt opp mot bergryggen. Tuftemuren er lagt oppå forhøyningen og det samme leirlaget som ligger i bunnen av tufta, finnes igjen mellom steinene i forhøyningen.

Tufta har ingen jevn symmetrisk form. Hjørnene er runde, veggen ut mot vatnet rett, mens nordveggen og vestveggen er svakt krumme. Mot SV er det ikke lagt opp noen mur, og trolig er bergryggen brukt som vegg der. Innvendig er tufta ca. 3,5 m lang i retningen NØ-SV og 2,5 - 3 m brei i retningen NV-SØ. I det østre hjørnet er det et brudd i tuftemuren, [Fig.32] slik at det dannes en ca. 50 cm brei åpning ut mot vatnet. Vestmuren kan ikke følges sikkert helt inn til bergveggen, og det har muligens vært en ca. 1,5 m brei åpning der. Men det ligger en del stein i forhøyningen som kan ha dannet underlaget for tufteveggen. Sannsynligvis har det bare vært 1 døråpning i tufta, nemlig ved det østre hjørnet.

Ca 1 m NV for denne åpningen, og midt i NØ-enden av tufta, lå en kullkonsentrasjon. Den var smaloval av form, ca. 1 m lang og 0,4 m brei, og var orientert NV-SØ. Den lå mellom leirlaget og grastorva og var bare ca. 2 cm tykk. Det var bare kullrester etter små tynne kvister. Ingen oppbygging var synlig omkring konsentrasjonen, og i tilfelle det har vært ildstedet i tufta, må det bare ha vært et åpent bål på flate gulvet.

Det var ingen spor etter stolpehull eller veggriller, og det kan ikke sikkert sies noe om konstruksjonen av huset.

Det tynne leirlaget bredde seg over hele utgravnings-området, men tykkelsen varierte. Tykkelsen var størst i søkket mellom de 2 lave vollene og var der stort sett den samme helt fra bergveggen til NØ-enden av det utgravde

området. Tykkelsen minker både mot Ø og V: ut mot stranda og inn mot land. Over vollene var det nesten ikke leire. Under veggsteinene var det ikke leire. Disse var lagt direkte på steril undergrunn, og leira nådde et stykke opp på utsida av steinene. Ildstedet i tufta lå direkte på leirlaget. De fleste funn av avslag og redskaper lå på overgangen mellom grastorva og leirlaget, og bare i funnkonsentrasjonene i rutene C-D 6 og C-D 7 lå det også endel i leira.

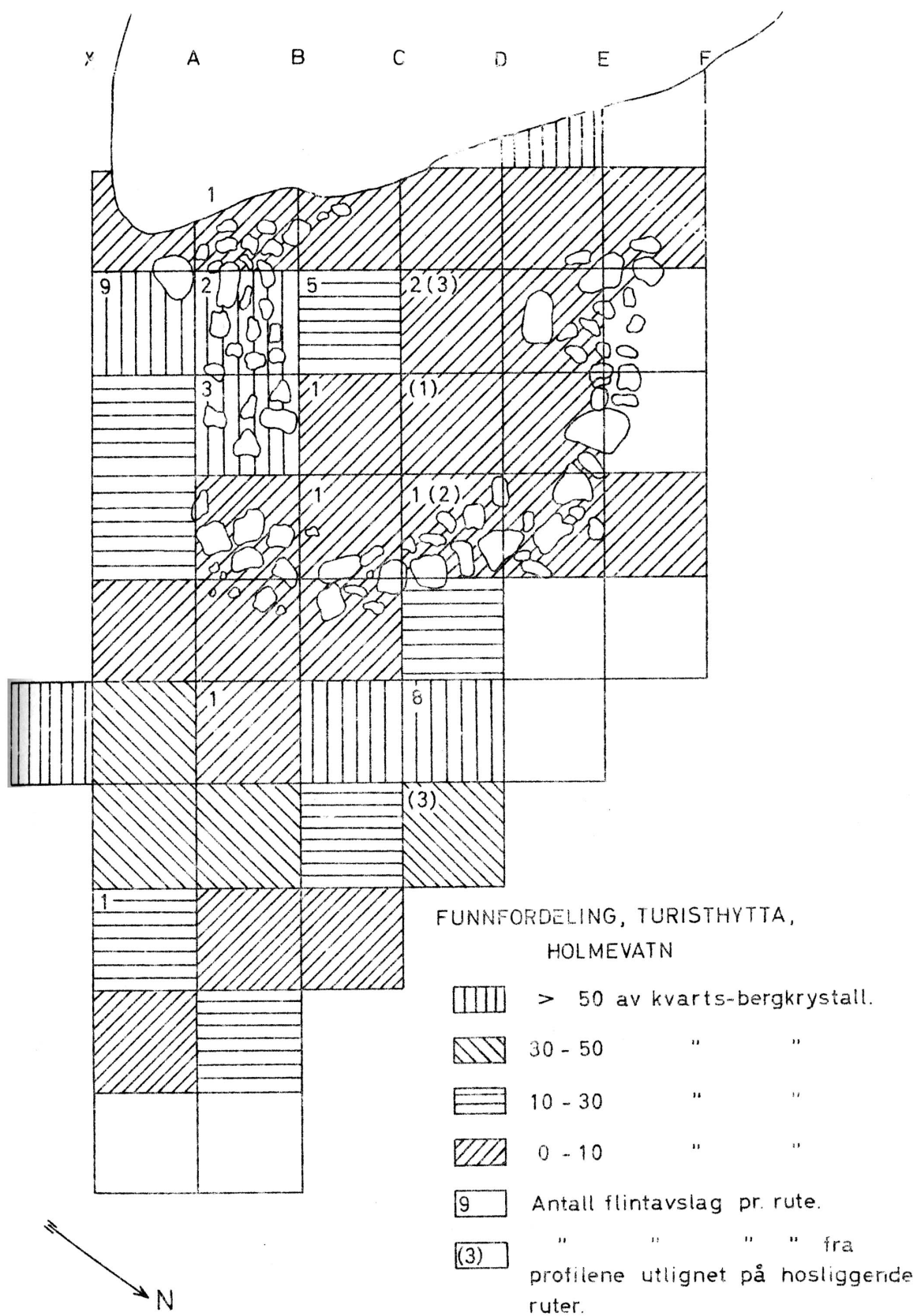
Alt dette tyder på at leirlaget er avsatt før boplassen ble tatt i bruk. De få funna i leira kan være tråkket ned, og tuftemurens steiner kan være gravd ned eller seget ned til steril undergrunn.

De to parallelle vollene viste seg å bestå av den samme småsteinete grusen som resten av undergrunnen. De var harde og kompakte og synes ikke å være kunstig oppbygd. Leirlaget går over vollene, og dersom leira er eldre enn boplassen, må også vollene være det. Sannsynlig er de naturlig laget, muligens som strandvoller. De går omtrent parallelt med strandkanten i dag, og høyden over vannflaten er ubetydelig.

Tufteveggen som vender ut mot vatnet er lagt oppå den østre vollen, og det synes som om vollene, leirlaget og grus-stein-forhøyningen er naturlig dannet før tufta, og boplassen ble anlagt.

Funnmaterialet utgjøres hovedsakelig av bergkrystall og kvarts, og i alt 762 fragment er funnet av dette materialet. 41 stkr. er skilt ut som kvartsitt, og 35 stk. er av flint.

2 små områder skiller seg ut med størst konsentrasjon av funn. (Se funnfrekvenskartet). Det er omkring rutene A-B 2-3 (d.v.s. like utenfor tufteinngangen og søre tuftemur), og omkring rutene X-D 6 og A-D 7 (d.v.s. like utenfor østre tuftemur). Bortsett fra rutene C-D 6 og D 7 ligger begge disse funnsamlingene oppå den østre vollen og i

skråningen fra denne og ned mot stranda. Innafor hvert av disse områdene var det igjen mindre felt hvor konsentrasjonen var spesielt sterk, nemlig i krysset mellom rutene A-B 2-3, rute A 6, rute B 7 og i krysset mellom rutene C-D 6-7. En sterk funnkonsentrasjon var det også i rute E 0.

Inne i sjølve tufta var det få funn: gjennomsnittlig 0-10 avfallstkr. eller redskaper pr. m². I den nordre enden av utgravningsområdet hvor torvlaget dekker den tørre undergrunnen, ble det ikke gjort noen funn, og heller ikke på grusstein-forhøyningen i østre kant av utgravningsområdet var det mange avslagsstykker å finne. Innenfor de 12 m² i rutene D-F 1-4 lå det tilsammen bare 33 avfallstykker eller redskaper.

Flintavslagene fordeling viser en relativ sterkere konsentrering til rutene i tufta enn krystallavslagene gjør. Av 35 fragmenter er 13 stk. funnet innenfor tuftemurene (rutene C-D 2, C 3, C-D 4).

Funnkonsentrasjonene i rutene E 0 og B 7 bestod vesentlig av mer eller mindre hele bergkrystaller (henholdsvis 32 og 30 stkr.) som lå samlet sammen med krystallavslag. Dette må være innsamlet råstoff som enda ikke var blitt brukt til redskapstilvirkning.

Bortsett fra et fragment av en bladformet pilespiss av kvartsitt (katalogisert som B, funnet i rute F 1, d.v.s. utenfor tufta), virker hele funnmaterialet ensartet i sammensetning. Gravstikker, kjerneskraper, mikroflekker og en gjennomgående mikroteknikk tyder på en mesolittisk tradisjon, mens den bladformete pilespissen må være yngre enn mellomneolitticum. Ei flekkepil med tange (katalogisert som A) ble funnet ca. 25 m NØ for tufta, og kan ha sammenheng med boplassen. Den vil i tilfelle støtte det inntrykket av mesolittisk preg som de fleste funna gir.

Den kan dermed antas at

1. Tufta er samtidig med artefaktene av mesolittisk karakter
2. Tufta er samtidig med den bladformede pila,
3. Tufta er fra en tidsperiode som ikke har gitt funn

Utgravningen ga ingen sikre bevis på noen av disse antakelsene, og trolig kan bare en C-14 datering av trekull fra ildstedet avgjøre spørsmålet.

Som nevnt ble 57 m² utgravd, og arbeidet ble konsentrert om frileggingen av tufta og de 2 vollene. Den ytre kanten av boplassområdet er klarlagt både mot SV, V og N, mens det mot SØ (dvs. ut mot vatnet) sannsynligvis vil kunne gjøres flere funn. De aller fleste avslagstykkene fra A-rutene lå i vestre halvpart av rutene, og antallet minket sterkt ut mot øst. Men det høye funntallet fra rute X 6 viser at ytterkanten av boplassområdet ikke er nådd i den retningen.

Funnfordeling

- A 1 4 avslag av krystall
- A 2 1 flintavslag med skraperegg
 1 mikroavslag av flint m/retusjert tange
 5 knuter av bergkrystall
 8 flintavslag
 47 avslag av kvarts og bergkrystall
 Konsentrasjon av krystall i nordre hjørnet.
- A 3 1 knute av bergkrystall
 1 flekke
 19 avslag av bergkrystall
 Konsentrasjon i vestre hjørnet
- A 4 1 avslag med skraperegg av bergkrystall
 1 mikroflekk av bergkrystall
 1 midtgravstikkel av bergkrystall
 12 avslag av bergkrystall

- A 5 3 avslag av bergkrystall
- A 6 1 avslagsskraper av bergkrystall
1 mikroflekk av bergkrystall
47 avslag av bergkrystall
- A 7 22 avslag av bergkrystall
1 avslag av kvarts
- A 8 1 avslag av flint
11 avslag av krystall
- A 9 6 avslag av bergkrystall
- B 1 1 mikrogravstikke
- B 2 1 skraper av flint
1 ildslagningsstein av bergkrystall
1 flintavslag
1 knute av bergkrystall
59 avslag av bergkrystall
Konsentrasjon av krystallavslag i østre hjørnet.
- B 3 2 skrapere - i vestre halvdel
1 flekkeblokk av bergkrystall
1 ildslagningsstein av bergkrystall
59 avslag av bergkrystall
3 avslag av flint
Konsentrasjon av krystallavslag i sørlige hjørnet
- B 4 8 avslag av bergkrystall
- B 5 2 hele bergkrystaller
1 avslag av bergkrystall
- B 6 7 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint med slitespor
- B 7 1 flekke av bergkrystall
4 avslag av bergkrystall
30 mer eller mindre hele krystaller
Konsentrasjon i østre kant.
- B 8 1 hel krystall
2 avslag av bergkrystall
- B 9 5 hele krystaller i samling, brukt som knuter
1 skraper av bergkrystall
10 avslag av bergkrystall i samme lag

- C 1 1 mikroflekk av bergkrystall
4 avslag av bergkrystall
- C 2 1 avslag av bergkrystall med slitespor
1 mikroflekk av bergkrystall
1 flekke av flint 4 avslag av flint
21 avslag av bergkrystall
- C 3 1 mikroflekk av flint
2 avslag av bergkrystall
- C 4 1 mikroflekk av flint
4 avslag av bergkrystall
- C 5 1 mikroflekk av bergkrystall
7 avslag av bergkrystall
1 avslag av kvarts.
- C 6 1 flekkeblokk av bergkrystall
2 mikrostikler
12 mikroflekker av krystall
1 avslag av krystall m/slitespor
30 avslag av bergkrystall
4 avslag av kvarts
Konsentrasjon av krystall ved to stein i N-hjørnet
- C 7 2 mikroflekker av bergkrystall
6 avslag av bergkrystall
1 avslag av kvarts
- C 8 1 mikroflekk av bergkrystall
7 avslag av bergkrystall
2 avslag av kvarts
- D 2 2 avslag av bergkrystall hvorav 1 m/slitespor
2 avslag av flint
- D 4 1 avslag av flint
1 avslag av krystall
- D 6 2 mikroflekker av bergkrystall
1 mikroflekk av flint
13 avslag av bergkrystall
7 avslag av flint
25 avslag av kvarts

- D 7 1 bergkrystall m/slitespor
Avslag av krystall
2 avslag av kvarts
- E 0 32 mer el. mindre hele krystaller i konsentrasjon ved fjellveggen
24 avslag av bergkrystall i samme lager
- E 2 3 avslag av bergkrystall
- E 3 3 avslag av bergkrystall
- E 4 1 avslag av kvarts
1 hel krystall m/slitespor i den butte enden
- F 1 Fragment av lansettformet pilespiss av kvartsitt
- F 4 4 avslag
- X 6 64 avslag av bergkrystall
1 hel bergkrystall
1 avslag m/skraperegg av bergkrystall
- Tverrprofil langs I-linje:
Knote av bergkrystall
10 avslag av bergkrystall
- Lengdeprofil fra 4 m-10 m
2 skrapere av bergkrystall
2 mikroblokker av bergkrystall
10 mikroflekke av bergkrystall
1 knute av bergkrystall
28 avslag av bergkrystall
3 avslag av flint
1 skraper
21 avslag
- Tverrprofil langs 6-linje, C-F
14 avslag
2 avslag av bergkrystall
- Tverrprofil langs 6-linje A-C
4 mikroflekke av bergkrystall
1 skraper (?) av bergkrystall
24 avslag av bergkrystall
- Ca 25 m NØ for den utgravde hustuft:
1 flekkepil av flint (merket H.V. 64)

Lengdeprofil 0 - 4 m

- 1 skraper av bergkrystall
- 1 stk. av flekke av bergkrystall
- 7 avslag av bergkrystall
- 1 stk. av flekke av flint
- 2 avslag av flint

Opprensing under og imellom stein utenfor tufta:

- 6 mikroflekker av bergkrystall
- 1 avslag m/skraperegg av bergkrystall
- 1 ildslagningsstein av bergkrystall
- 32 avslag av bergkrystall
- 28 avslag av kvartsitt

Mellom steinene i den utgravde del av tufta

- 1 avslag med slitespor av bergkrystall
- 1 mikroflekk av bergkrystall
- 26 avslag av bergkrystall
- 1 skraper av flint
- 1 avslag av flint

I sjakten gjennom steinhaugen

- 1 flekke av bergkrystall
- 1 avslag av flint

Katalog.

- A. Tangepil av senonflint. Tilhugget på baksiden av tangen og fra midten på den ene sidekanten og skrått opp til spissen. Lengde 2,8 cm
- B. Fragment av lansettformet pilespiss av gråhvit kvartsitt med svakt innbuet basis. Over- og underside er parallellhugget, basispartiet er avflatet på undersiden. Lengde 2,5 cm.
- C. Midtgravstikke av en smal, naturlig krystall, femkantet, 3 brede og 2 smale sider. Der to av de brede sidene støter sammen, er laget en retusj 0,9 cm opp til spissen. I rett vinkel på denne, på siden av spissen er slått til et avslag som sammen med den retusjerte kanten danner en skjæreflate. Fra spissen og skrått nedover mot de andre 3 sidene er slått til en skråflate på 0,6 cm. Lengde 4,5 cm.

- D. Kantstikkel av bergkrystall, formen trekantet. Øverste delen av kanten mellom de to motstående sider er retusjert og stikkelaavslaget er slått vinkelrett på denne. Lengde 2,8 cm.
- E. Mikrogravstikke av bergkrystall av tilnærmet trekantform med tydelig slagbule på undersiden og rygget overside. Venstre langside har invers retusj 0,8 cm lang opp til stykkets spiss. Høyre langside er rett men skrå innover 0,7 cm fra spissen. L. 2,7 cm, br. 1,7 cm.
- F. Mikrogravstikke av flint av trekantet form med plan underside og rygget overside. Venstre langside har invers retusj 0,7 cm lang opp til stykkets spiss. Høyre langside utbuet med slitespor. L. 1,8 cm, br. 1,3 cm. Redskapene E - F minner om det J.G.D. Clark kaller mikroburiner, men mangler tverregg. Jfr. J.G.D. Clark: *Mesolithic Age in Britain*, Appendix I, s. 97-103.
- G. Kjerneskrapere:
- I med rett skraperegg
 - II med innbuet skraperegg
 - III med rett og innbuet skraperegg
- I. 3 kjerneskrapere av bergkrystall med 4-kantet plan underside og sidekanter som skrå opp mot en ofte flathugget overside. En rett skraperegg er tilslått langs en eller to motstående sider. Lengde henholdsvis. 3,3 cm, 1,6 cm, 1,4 cm.
- II. 3 kjerneskrapere, 2 av flint, en av bergkrystall med flat manglekantet underside og sidekanter som skråner oppover mot en rett avhugget overside eller går opp i en spiss. Flintskraperne har en rett og en tilstøtende innbuet egg. Lengde 2,2 cm og 1,8 cm.
- Skraperen av bergkrystall har sammenhengende 2 rette, en innbuet, en rett og en utbuet skraperegg, slik at bare en liten del av sidekantene står igjen utilhugget. Lengde 2,5 cm.
- Lansettformet kjerneskraper av bergkrystall med flat underside og hvelvet overside. Den ene langsiden har en rett skraperegg, 2,9 cm lang, den andre har en sammenhengende ut- og innbuet skraperegg. Odden av stykket har slitespor. Lengde 5,6 cm.
- III. 2 kjerneskrapere av bergkrystall med flat rombisk underside og hvelvet overside. Langsmed den lengste sidekanten har det minste stykket en sammenhengende utbuet og innbuet skraperegg. Det andre stykket har

2 innbuete skraperegger adskilt ved et kort fremskytende parti. Lengde henholdsvis 3,7 cm og 2,7 cm

H. 9 avslagsskrapere hvorav

I med rett egg

II med innbuet egg

III med utbuet egg

I. 4 av bergkrystall og 1 av gul kvarts. Formen er vilkårlig, men felles er en plan underside. Skrapereggen er tilslått fra oversiden unntagen på det minste stykket hvor den er slått til fra undersiden. Lengder fra 3,2 cm til 2,3 cm. Stykket av kvartsitt har trekantet form med rester av slagbullen på undersiden. Skrapereggen er dannet langs den lengste av sidekantene. Oversiden er slått til med få grove slag slik at det har dannet seg en kam parallelt med eggen og en rygg vinkelrett på denne. Lengde 3,4 cm.

II 2 avslagsskrapere av bergkrystall med sammenhengende utbuet og innbuet egg. Det ene er nærmest rundt av form men går ut i en spiss på den ene siden hvor det finnes rester av en slagbule. Lengdesnittet er konvekst. Skrapereggen kan følges rundt sidekanten, men slutter der denne begynner å skrå opp mot spissen. For det meste er den utbuet, men buer svakt innover på 2 steder. Lengde 2,9 cm, bredde 2,7 cm.

Det andre har plan underside og et trekantet tverrsnitt hvor den ene siden utgjøres av den naturlige utilslåtte krystallen. Fra dennes høyeste punkt er stykket slått skrått nedover mot en lengdeside som har flere sammenhengende rette, ut- og innbuete skraperegger tilslått fra oversiden. Lengde 4,8 cm, st. bredde 3,0 cm.

III Det ene stykket er av bergkrystall, har rombisk form med trekantet tverrsnitt. Den ene sideflaten er den naturlige krystallflate. Langs de andre sidekantene er hugget til en fin retusj fra oversiden, bortsett fra den bredeste kortsiden hvor retu-

sjen er slått til fra undersiden, og oversiden har en rekke ujevne huggespor. Lengde 3,0 cm, st. bredde 1,7 cm. Det andre er av grå Danienflint. Formen er firkantet med en flat tildels utilslått underside og svakt hvelvet overside. Langs en sidekant er hugget til en svakt innbuet skraperegg. På en tilstøtende side er dannet en kort rett egg. Langs en tredje sidekant finnes slitespor. Lengde 1,7 cm, bredde 1,9 cm.

I. 4 mikroflekk-blokker av bergkrystall med en slagflate og flekkene slått av skrått i forhold til planet. Laget av naturlig krystall.

J. 48 mikroflekker av bergkrystall

5 av flint hvorav en med retusj langs halvdelen av den ene sidekanten

K. 2 flekker av bergkrystall

Fragment av flintflekke

1 stor flekke av kvarts med slitespor

L. 14 knuter av bergkrystall hvorav

9 tilhugget rundt det hele så de får utseende av en ball. Max diam. 4,6 cm. 5 har langstrakt mere kantet form. Største lengde 7,6 cm

M. 3 ildslagningssteiner av bergkrystall.

Den naturlige krystallen er brukt.

O. 1,4 kg avslag bergkrystall, flint og kvarts. Hovedmengden av avslagene er av bergkrystall.

Bilag til Bjørn Myhres rapport over utgravningene av en tuft ved Turisthytta, Holmevatn

Av redskapsmaterialet ble funnet en kvarts-liknende steinsort som vi ikke tidligere hadde støtt på ved våre undersøkelser. Prøver av steinen ble sendt til konservator Johannes A. Dons ved Mineralogisk-Geologisk Museum, Oslo for nærmere bestemmelse. I sitt svar skriver konservator Dons blant annet:

"Jeg grupperer etter utseende prøvene i 4. I gruppe I ligger prøver merket /C6, /C7, /C8, /B7, og /C2 /C8 I gruppe II ligger prøver merket /C6, /O6, /C6, /C5 og /C8 I gruppe III ligger prøver merket /sj.

Gruppe I utmerker seg ved en finlaminert oppbygging av mikrokrySTALLIN kvarts. På prøve /C7 finnes overgang til ganske grove kvartskorn.

Gruppe II er også kvarts, men det er umulig å si noe om kornstørrelsen.

Gruppe III er så liten og er dekket av sekundære forvittringsprodukter at det ikke med sikkerhet kan sies at den tilhører gruppe I, selv om det er sannsynlig.

Gruppe I ville jeg ikke kalle kvartsitt, idet vi vanligvis med dette ord betegner en bergart som opprinnelig har vært en sand eller sandsten, og som ved metamorfose er omkrySTALLISERT til kvartsitt. Den fine "lagdelingen" i gruppe I tror jeg skyldes utfelling av kvarts av "kildevann" i sprekker i fjellet. Det gir anledning til min antakelse om at materialet er hentet fra sprekkefyllinger, slik de kan finnes nesten hvorsomhelst. Noen store slike sprekkefyllinger kjenner jeg ikke fra området, men det betyr ikke at muligheten for stedeget materiale er utelukket. Om gruppe II kan jeg ikke si noe uten å ta slipp. Det lille stykket i gruppe III ser jeg ingen grunn til å gjøre noe mer med."

Innberetning om utgravning av hustuft og steinalderboplass i Holmevasskilen, Holmevatn på Haukelifjell sommeren 1964

av

Knut Rognes.

Innledning.

Den sørøstligste del av Holmevatn kalles Holmevasskilen. Denne avgrenses mot nord av Skurvenutkilen. Strendene løper sammen i spiss mot bunnen av Holmevasskilen. Den fins mange mindre bukter. Terrenget østfor Holmevasskilen er flatt, rolig og åpent, med lyngheier, småmyrer, tjern og småkollet beitemark. På vestsiden av kilen er det mer øde og vegetasjonen mer sparsom. Lendet stiger her bratt opp mot Fisketjønnuten; sneen ligger til ute i august på denne siden og terrenget er røyset. Fra Fisketjønn sydvest for Holmevasskilen renner en bekk ut i Holmevatn. Herfra innover langs kilen går en åsrygg parallelt med stranden. Åsryggen går over i en markert kolle innerst i kilen. Kollens nordøstre side er et bratt stup mot et lavt pass som skiller Holmevann fra et lavereliggende vann i SØ. Dette stupet er synlig langt ute fra vannet og danner et godt merke på vannets avslutning mot SØ. På nordøstsiden av passet stiger lendet igjen mot en ganske høy ås for så å flate seg ut nordover og østover herfra. Fra bunnen av Holmevasskilen er det 1,5 mil til Bjåen øverst i Setesdalen. Adkomsten er lett og det er den naturlige forbindelsesvei med Setesdalen.

Reintrekk skal fra gammelt av ha kommet fra ØNØ via Skurvenutkilen og fra SØ fra Bjåen og opp passet mot Holmevasskilen. Herfra har reinflokkene dreiet inn under stupet innerst i kilen og drevet over åsryggen mot Fisketjønn. I denne forbindelse kan nevnes at sommeren 1964 ble det iakttatt en reinflokk på ca. 100 dyr som drev fra kollen NØ for passet, over passet hvor de gresset en stund, inn

under stupet og over mot Fisketjønn. Holmevasskilen har følgelig gode jaktmuligheter og også fisket er godt.

Foruten hustuftene og steinalderboplassen som blir omtalt i dette kapitlet, er det i området registrert følgende fortidsminner: 4 tufter, 1 steinalderboplass, 1 heller. Ifølge fiske- og jaktoppsynsmann Albert Moe, Suldal skal det også ligge en vel bevart dyregrav mellom Holmevatn og Fisketjønn. (Over reguleringsgrensen) (Se innberetninger Holmevatn 1963 og 1964)

250 m fra kilens bunn på nordsiden av vannet ble det sommeren 1963 på en gresslette funnet en tuft (tuft 1). Både i og utenfor ble det gjort funn fra steinalder. Boplassen (iberegnet tufta) ligger ubetydelig høyere enn vannet og kloss i vannkanten (2-3 m's avstand). Den ligger på en gresslette i en liten vik. Mot NØ ligger en kolle og i S er stor steinrøys, og mot kanten av steinrøysen ble funnet en liten tuft, ca 1 m i diam. (Holmevasskilen, tuft 2). Boplassen ligger ekstremt eksponert for vinder fra vest og nordvest som feier uhindret inn mot stranden. Vind av denne retning får ekstra godt tak her inne, da den trekker over hele det åpne Holmevatn før den rekker frem hit.

Sletta er jevn, horisontal i østligste del og skråner ned mot stranden i vestligste del. Arealet er ca. 10 x 15 m. Helt nord på sletta renner en liten bekk ut i vannet. Den store tufta - tuft 1 - ligger på den nordligste halvdel av sletta og har åpning mot NØ inn mot vestskråningen av kollen. (Se forøvrig fjorårets rapport).

Vegetasjonen omkring tufta består hovedsakelig av *Carex Bigelowii*, *Nardus stricta*, *Anthoxanthum odoratum*, *Athyrium alpestre*, *Polygonum viviparum*, *Deschampsia flexuosa*, *Vaccinium myrtillus* pluss litt *Salix herbaceae* og mot bekken en større *Salix*-art. (Navn etter Lid, Norsk Flora 1952)

Utgravningen.

Arbeidet ble sinket litt av periodevis håpløse værforhold og det må presiseres at gravingen ikke på noen måte er ferdig.

Koordinatsystem, profiler, nivellementer.

[Pl X-Xa]

Det ble lagt opp til gravning med en lengdeprofil i retning NNW-SSØ gjennom midten av tufta, og over hele gresssletten. Denne profil ble valgt til tallakse og var 12 m lang. I begynnelsen hadde en også to tverrprofiler: en gjennom tuftas inngang (tallakse 3,5 m) og en ute på sletta (tallakse 9 m). De to siste profiler ble imidlertid funnet uhensiktsmessige og revet etter kort tids graving. Profilbenkene ble gjort 0,5 m brede. Som bokstavakse ble valgt profilen vinkelrett på lengdeprofilen gjennom 0-meteren og bokstavert fra A til H, A nærmest stranda. Det ble videre merket opp med faste påler tre fastpunkter som tjente som grunnlag for ruteinndeling etter at området var fullstendig frilagt. Punktene ligger ved begge ender av lengdeprofilen og i det sørlige hjørnet av rute A 9. Se plantegning.

Det ble gravet 1 m²s ruter. Til å begynne med grov en ned til første lag under torva, så man kunne gjøre seg opp en mening om hvor mye som skulle graves ialt etterhvert som strukturer ble frilagt. Senere grov en horisontalt ned- over hele området på en gang. Det ble ialt avdekket 98 m². Ved avsluttet graving ble endel stein nivellert i forhold til et nivelleringsfastpunkt NØ for tufta (I 8). Det ble benyttet nivellersnor med vater, og da avstanden fra fastpunkt til nivellerpunkt enkelte steder kunne bli nokså stor er målingene derfor beheftet med en viss usikkerhet. Tallene på plantegningen referer seg til høyden over det lavest liggende nivellerte punkt (sørlige hjørne av rute A 4)

Lagfølger.

[Pl XI]

Hele det utgravde området var dekket av et torvlag ca. 2 cm

tykt. Murene i tufta stakk opp gjennom torva, men ellers var all den stein som siden ble gravet frem skjult.

Under kom et lag torvjord av varierende tykkelse fra 1-2 cm midt i tufta til 7-8 cm lengst sør på sletta og nær røysa i øst. (DEF 12, og G 8,9,10,11). Vest for tufta og ellers nær stranden var dette laget tynt (mindre eller lik 1 cm). Torvjordas tykkelse varierte med fuktighetsforholdene. Den delen av sletta som lå nærmest røysa i øst og sør var plan, følgelig blir vannsig fra bakkehellet omkring for en stor del stående. Midt på sletta eller ned mot vannet er grunnen hellende og fuktighet dreneres lett vekk. (Etter langvarig regn stod den østligste og sørligste del av sletten under vann, mens det i området vest for lengdeprofilen aldri dannet seg vannpytter)

Under dette lag kom en så ned på et funnførende gråhvitt, av og til brunt sandaktig til leiraktig lag, i det følgende kalt sandlaget. Det var de fleste steder kullblandet, dog begrenset kullholdigheten seg til spredte biter og småflekker her og der. Bare hvor kullinnholdet var sterkere enn dette, er det avmerket på profiltegnningene. Laget var videre enkelte steder jordblandet og av mørkere farge enn ellers, særlig utpreget var dette inni tufta. Dette sandlaget var 5 - 10 cm tykt på østsiden av lengdeprofilen. Særlig umiddelbart inntil tuftas SØ-lige vegg nådde det maksimal tykkelse (rutene EFG 7,8,9). Vest for tufta og over sletten ellers ble det tynnere og tynnere jo nærmere stranda en kom, og i A-rutene kom en således nesten straks ned på steril grus under torva. Her manglet altså nesten laget helt. Dette var tilfelle helt sør på gravefeltet også hvor laget bare var ca. 1 cm tykt eller mindre (BCD L2, X 11, Y 11-12-13, A 13) Her var til gjengjeld torvjorda opptil 6-7 cm tykk. Midt inni tufta var sandlaget ganske tykt - ca. 5-6 cm.

Der steinsettingen utenfor tufta lå særlig tett (se plantegning) kan tykkelsen av det grå sandlaget ikke angis. Stein

settingen måtte i så fall ha vært fjernet og dette rakk en ikke å gjøre. Den er også tvilsomt om en har nådd sikker steril bunn ellers på feltet. Steril bunn antagelig nådd i rutene BCDEFG 12, X 11, Y 11-12, A 1-6, A 13, B 1-5.

Kullkonsentrasjoner.

Inni tufta mellom torvjorda og det grå sandlaget var et lag som bestod av mørk jord med mye kull. (Se profiltegn.) Fargeovergangen oppover til torvjorda var ofte uskarp og nedover gikk det gradvis over i det grå sandlaget som var mer eller mindre kullblandet. Midt i tufta var dette laget mellom 1 og 2 cm tykt. Laget var sammenhengende utover mot inngangen og både i, like innenfor og like utenfor inngangen erstattet (såvidt en foreløpig kan se) dette kullaget det grå sandlaget. Siden en ikke nådde steril bunn inni tufta eller i tuftas inngang kan en ikke anslå den vertikale utstrekning på kullaget. Horisontalutstrekningen er tegnet inn på plantegningen.

Utenfor tufta fant en også sterkt kullholdig jord enkelte steder: Sørligst i steinsettingen (Rute C 9-10, D 10-11, E 10) (Se avsnitt "Tufta og andre strukturer på boplassen") var det et ganske stort område med mye kull. Området er tegnet inn på plantegningen og kalles i det følgende for en bålplass. Her lå kullene umiddelbart under torva (torv + torvjord) [Fig. 33.] og dybden er ikke kjent, men det ser ut til at dette kullag fortsetter inn under steinsettingen bortover mot tufta, siden en fant kull dypt nede mellom steinene i profilbenken like nordenfor bålplassen. Lisse steinene var for en stor del skjørbrent. Skjørbrent stein fantes forøvrig også i rutene H 6-7. Det må også nevnes at da en lettet på en stein i nærheten av bålplassens vestlige del, fant en under steinene kull, et avslag av flint og et avslag av bergkrystall. Nær selve tufta fant en også en ganske stor kullansamling i profilbenken (overgang D7 - E7.). Disse kull-

felter er tegnet inn på profiltegningen.

I rutene D 1-2, C2, E1 fant en også spredte kullforekomster inntil veggen. På vestsida av profilen lå kullene i dette området nesten nede på grusen; det grå laget var som nevnt meget tynt. På østsida av profilen i 1 E-F lå imidlertid kullene i den øverste del av sandlaget og det var mer kull enn vanlig ellers i dette laget.

I rute E1 ble funnet to lag med kull. Den øverste er det som er omtalt ovenfor. Under dette var et sandlag som i de nederste 3 cm var kullfritt. Under dette kom en på et nytt kullholdig lag oppå grus. Utstrekningen av dette kullaget kunne ikke fastslåes, men det så ut til å gå inn i ikke frilagte ruter og fortsatte ellers innunder steinleggingen i dette området (omtalt senere). En rakk bare enkelte steder på feltet å grave ned til dette nivå, men midt i tufta kom en på et liknende kullholdig lag under sandlaget (E5). Dette var imidlertid nokså tynt og utydelig. For nærmere å undersøke sammenhengen mellom disse lag i og utenfor tufta måtte muren ha blitt revet. På grunn av at vi allerede hadde overskredet den planlagte arbeidsperiode, ble dette ikke gjort.

Utenfor tufta, et par meter sør for inngangen, fant en nok en kullansamling nede på grus under sandlaget (H6). Videre fantes liknende kullkonsentrasjon et par meter øst for bålplassen ute på sletta (F11). Også her kom kullene først frem etter gjennomgraving av sandlaget.

Øverst i det østligste hjørne av gravfeltet (E 12) fant en mye kull mellom noen steiner. Sandlaget var her ganske tynt og kullene fantes fra torvjorda og ned til grus i alt i et par cm's dybde.

Andre kullkonsentrasjoner er et lite nesten kvadratisk felt

inntil en stein i tufteveggen like til høyre for inngangen. Akkurat her danner muren en jevn krumning av kantlagt stein (G6, se plantegn.). Konsentrasjonen kom til syne i overkanten av sandlaget og fortsatte nedover gjennom dette. En har ikke nådd steril bunn her.

Tufta og andre strukturer på boplassen.

Den som fremfor alt karakteriserer den utgravde boplassen i Holmevasskilen er den store mengde stein.

Tuft 1.

[Fig. 34.] Selve tufta var sirkelrund og 5-6 m i diameter ytre mål. Veggen bestod av stor stein som lå tilfeldig oppå hverandre som utflytende røyser 1-1,5 m brede. Inni tufta lå også ganske mye stein, dels ganske små, dels store stein på størrelse med dem i veggene. Tuftas inngang var mot NØ, og en halv meter foran inngangen lå en diger blokk. Veggen i den nordre del av tufta går i ett med røysa ovenfor.

Steinpakning, muligens fundament for hus.

Ved gravningen sør for tufta og vest for profilen kom en etter fjerning av torv straks ned på stein (5-20 cm diam). Disse lå tett i tett og dannet en slags steinpakning. Delvis over og mellom steinen lå det nevnte grå sandlag men den tette "brolegning" åpenbarte seg straks torven var fjernet. På østsida av profilen lå steinpakningen dypere og delvis skjult av det grå laget. Steinpakningen var her heller ikke fullt så tett som vest for profilen.

[Fig. 35.] Steinleggingen har tilnærmet form av en sirkel med diameter ca. 6 m. Fra den sørligste del går det ut en slags utløper av steinsettingen idet den her fortsetter i en ca. 1,5 m bred bue mot sør. Det ser ut som om den fortsetter inn mot røysa på sørsida av sletta. I kanten av røysa ligger tuft 2 i forlengelsen av D-rutene, og en sammenheng kan kanskje her spores.

Ved et stikk midtveis mellom D12 og tuft 2 fant en avslag av bergkrystall.

Steinpakningen er ganske skarpt avgrenset mot sidene og her og der fins en slags kontur av større stein. Særlig utpreget er dette sør for og øst for bålplassen.

Der den buete utløperen møter selve tufteveggen ligger en rund steinpakning med større "konturstein" omkring. Overflaten er ganske jevn og er svakt konveks. På en av "kontursteinene" ble videre funnet slipespor. (Rute B 10's sørligste hjørne).

Man kunne anta at steinpakningen har vært brukt som husgrunn. All leting etter stolpehull i utkanten var imidlertid negativ. Fjernelse av stein over hele området vil kanskje gi resultater.

Relasjonen mellom steinpakningen og tufta er ikke klar. Inni tufta ligger steinene mer spredt og dypere, men nord for tufta finner en igjen en lignende type steinpakning som syd for tufta (Rute E1, F 1-2)

Det var planlagt å rive sørligste halvpart av den store tufta for å se om steinpakningen fortsatte innunder veggen. Muligens ville dette ha gitt svar på om tufta er sekundær i forhold til steinleggingen, men knapp tid gjorde at dette måtte utestå.

Funnene, fordeling og materiale.

Redskapsmaterialet var skifer, bergkrystall og flint. Skifer og særlig bergkrystall var i overveldende majoritet. Den ble gjort funn i så å si alle de frilagte ruter, unntatt i rutene rett vest for tufta: A 1-3 og B 1-2. Enkelte ruter var mer funnrrike enn andre (se funnkatalogiseringen) men en sammenlikning er vel på dette tidspunkt ikke forsvarlig, da steril bunn bare er nådd i utkanten av feltet.

Skiferpiler ble funnet oppå steinleggingen rett under torva, men et bruddstykke av en pil av skifer ble funnet i det dypest gravde nivå inni tufta. Stykker av skifer ble funnet i store mengder nedover i hele sandlaget i rutene SØ for tufta (EF 7-8). I A 13 ble funnet en stor konsentrasjon av bergkrystall iblandet flint (bl.a. en tangepil). Ellers var funn av alle materialtyper jevnt fordelt over det hele.

Funnfordeling.

A 6	1 stk. naturlig skifer
A 11	1 mikrogravstikke av bergkrystall 2 avslag av bergkrystall
A 12	17 avslag av bergkrystall 1 avslag av flint
A 13	Bor 1 mikrogravstikke av bergkrystall 124 avslag av bergkrystall 1 flekkepil Beckers A-type av flint Tangen av en flekkepil av A-type av flint 14 avslag av Danienflint
B 6	2 avslag av bergkrystall 2 stkr. skifer
B 7	1 skraper av bergkrystall
B 9	2 avslag av bergkrystall 1 avslag av flint
B 11	1 flekke av flint m/slitespor 1 knute av bergkrystall 5 avslag av bergkrystall 1 avslag av flint
B 12	1 flekke m/slitespor av flint 1 knute av bergkrystall 9 avslag hvorav 2 m/slitespor av bergkrystall 1 avslag av flint
C 7	6 avslag av bergkrystall 2 avslag av flint

- C 8 1 avslag av flint
- C 9 1 pilespiss av skifer brukket i 2 deler
 - Odden av en pilespiss av skifer
 - 1 flekke av flint
 - 1 brukket flekke av flint
 - Basis av flekkepil av flint
 - 57 avslag av bergkrystall
 - 18 avslag av flint hvorav 2 m/slitespor
 - 3 avslag av skifer
- C 10 Basisparti av pilespiss av skifer
 - 1 kniv av flint
 - 2 avslag med skraperegg av flint
- D 1 1 avslag av flint
- D 3 1 flekke av flint
 - 7 avslag av bergkrystall
 - 1 avslag av skifer m/slitespor
- D 4 1 skraper av flint
 - 21 avslag av bergkrystall
 - 1 avslag av flint
- D 5 flekkebor av flint
 - flekke av flint
 - redskap av bergkrystall
 - 50 avslag av bergkrystall hvorav 3 med slitespor
 - 3 avslag av flint
- D 7 2 avslag av flint
 - 6 avslag av bergkrystall
- D 8 Et avslag av bergkrystall
- D 11 1 flekkeskraper av flint
 - 1 mikroflekke av flint
 - 20 avslag av flint
 - 7 avslag av bergkrystall
 - 2 skiferfliser
- D 12 1 bor av bergkrystall
 - 1 avslag av flint
 - 1 avslag av bergkrystall

- E 1 1 flekke av flint m/retusj
1 stort kvartsavslag m/slitespor
1 flintavslag
1 stk. skifer
- E 3 Blokkskraper av bergkrystall
1 brukket flekke av flint
- E 4 4 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint
- E 5 1 flekkeskraper av flint
1 odd av skiferpilesmiss
1 stk. av en stor flintflekke
88 avslag av bergkrystall hvorav 2 m/slitespor
15 avslag av flint hvorav et skjørbrent
1 knute av bergkrystall
- E 6 6 avslag av bergkrystall
- E 7 17 stk. av skifer
12 avslag av bergkrystall
13 avslag av flint
- E 8 1 flekkepil av flint m/tange
1 avslag med skraperegg av flint
1 frgm. av flintflekke
6 fragment av bergkrystall
7 avslag av flint
34 stk. skifer
- E 9 2 avslag av flint
2 stkr. Skifer
1 stk. bearbeidet skifer
- E 10 1 avslag av flint
2 avslag av bergkrystall
1 stk skifer
- E 11 2 tangepiler av flint
1 flekke av flint m/slitespor
1 avslag av bergkrystall m/skraperegg
1 knute av bergkrystall
- F 5 6 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint
- F 7 5 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint
62 st. skifer.

F 9 4 avslag av bergkrystall.
1 stk. skifer

F 10 6 avslag av bergkrystall
5 stkr. skifer

F 11 1 skraper av flint
4 avslag av bergkrystall
2 stk. skifer

F 12 1 flekke av flint m/retusj
2 avslag av bergkrystall

G 6 1 avslag av bergkrystall

G 7 1 knute av bergkrystall
7 avslag av bergkrystall
2 stkr. skifer

G 8 2 stk. bergkrystall
1 flintavslag
2 stk. skifer

G 9 1 knute av bergkrystall m/skraperegg
1 stort stk. skifer m/slitespor
16 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint
2 stk. skifer

G 11 1 avslag av flint
2 avslag av bergkrystall
1 stk. skifer

G 12 3 avslag av bergkrystall
1 stk skifer

H 5 3 avslag av bergkrystall

H 6 1 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint

H 7 1 avslag av bergkrystall m/slitespor

X 11 1 råemne av bergkrystall
2 avslag av bergkrystall

X 12 1 mikroflekk av flint

Y 12 1 avslag av bergkrystall

Funnkatalog.

- A. 2 flekkepiler av flint med retusjert tange, forøvrig uretusjert. Sml. Bøe: Til høg fjellets forhistorie 33. En er lang og smal, 3,3 cm, og en kort og bred med tangen skjev i forhold til pilens midtakse, lengde 2,6 cm.
- B. 2 tangepiler av flint. En har tilhugning på begge sider av tangen fra undersiden. Venstre sidekant av selve odden er tilhugget i direkte fortsettelse av tilsvarende side av tangen, slik at stykkets ene sidekant blir rett til 1,3 cm fra odden hvor den skråner innover. Spissen er tilhugget med et slag midt på og er 0,4 cm bred. Lengde 3,3 cm. Den andre pilespissen har tangen tilhugget fra oversiden på begge sider. I tillegg er den venstre sidekanten tilhugget fra oversiden i hele sin lengde. Lengde 2,9 cm. Jmfr. Aarb. f.n.o. 1950. Becker: Den grubekeramiske kultur s. 189. Tangen av en pilespiss av flint tilhugget på undersiden og på begge sider fra undersiden. (Becker's type B)
- C. Skiferpiler, en nærmest komplett, basis av en, odden av to spisser.
- I. Stor tangepil av rødgrå skifer med rombisk tverrsnitt. Tangen er rett men avflatet noe på over- og undersiden ned mot enden. Sidekantene er parallelle og skrår skarpt i vinkel inn mot odden, som er brukket. Ved roten av tangen har gått ut to agnorer som er brukket av. Sidekantene har i en lengde av 1,7 cm og 2,0 cm fra tangen innskårete hakk. På oversiden er stykkets midtrygg dekorert med en siksaklinje 2,0 cm lang. Pilespissen er brukket i to og limt. Lengde 8,4 cm.
- II. Stykke av pilespiss av grå skifer. Tverrsnittet er rombisk. Ved overgangen til basis smalner den noe av og er utstyrt med hakk. 2,8 cm fra basis går midtryggen over i en fasett som flater av tangen gradvis ned mot basislinjen. Lengde 4,5 cm. Sml. Til høg fjellets forhistorie fig. 38 b.

III. 2 oddpartier av pilespisser av skifer. Et er av rødgrå skifer, har rombisk tverrsnitt. Sidekantene smalner jevnt av mot odden. Midtryggen går over i en svak fasett 2,0 cm fra odden. Lengde 4,4 cm.

Et annet av gråhvit skifer med rombisk tverrsnitt, med biter slått av odden og langs den ene sidekanten. Lengde 1,9 cm.

D. Uferdig flekkebor med høy bølget rygglinje som fortsetter helt ut på borespissen. På den ene siden av denne er stykket retusjert med store slag helt frem på spissen mens den andre er utilhugget til dit hvor stykkets sidelinjer skrår innover mot spissen. Derfra finnes en fin retusj på begge sider og på undersiden av spissen. Ytterst på spissen er slått av to avslag. Lengde 3,5 cm.

E. 2 bor av avslag av bergkrystall:

Et er nærmest firkantet av form med borespissen hugget til fra én side.

Undersiden er plan bortsett fra grov tilhugning ytterst ved spissen. Lengde 2,6 cm. Et er trekantet med den lengste sidekanten høy og utbuet. De to andre sidekantene er innbuet. Borspissen danner hjørnet mellom den ene kortsiden og langsiden som begge har tillhugging i hele sin lengde 2,1 cm.

F. 2 mulige midtgravstikker av bergkrystall:

Det ene er et trekantet avslag med tydelig slagbule. I den andre enden er stykket spisst tildannet fra en side og har her en kort tverrvegg. Lengde 2,9 cm. Det andre er laget av en kort flekke og har slitespor langs sidekantene. Stykket ser ut til å være brukket der stikkelavslaget møter den retusjerte kanten. Lengde 2,5 cm.

G. Redskap av bergkrystall (rest av sylindrisk flekkeblokk ?), trekantet tverrsnitt, butt m/slitespor i begge ender. Sidekantene har slitespor i hele sin lengde 3,1 cm. St. bredde 1,6 cm.

- H. 4 flekkeskrapere: 3 av flint, en av krystall med utbuet skraperegg, en har tilhugning også langs den ene sidekanten. Lengde 5,5 cm, 2,8 cm, 2,7 cm, 2,1 cm. Sml. Bøe: Til høgfjellets forhistorie fig. 35 d.e.h.
- I. 3 skrapere: en av flint, firkantet av form med trekantet tverrsnitt og flat under- og overside hvor kalkskorpen sitter igjen. Rett skraperegg langs en sidekant. II. Skiveskraper av bergkrystall med plan, naturlig overflate og plan tildannet underside. St. lengde 2,8 cm.
- III. Skraper av bergkrystall med plan 4-kantet underside hvorfra sidene skrår opp i en topp. 3 sider er tilhugget, den fjerde er den naturlige krystallen. To rette skraperegger er slått til langs halvdelen av 2 tilstøtende sidekanter, en tredje sidekant har en innbuet skraperegg. Langs en av rygglinjene er slått til en kort retusj. Lengde 2,1 cm. Høyde 1,6 cm.
- I. 3 avslagsskrapere av flint med tilfeldig form.
En har utbuet skraperegg tilhugget fra en side. 2,3 cm lang, en har to innbuede skraperegger som går opp mot en spiss, 2,8 cm. Den tredje har en mer distinkt trekantet form og utbuet skraperegg langs den ene sidekanten. I hjørnet mellom de to andre sidekantene er stykket tilhugget på undersiden. L. 2,8 cm, St. bredde 1,9 cm.
- K. Flekkekniv av flint med buet rygg tilhugget fra en side. 2 korte innbuede retusjer på eggssiden 0,8 cm fra spissen. Lengde 2,9 cm.
- L. 10 flekker og flekkefragmenter av flint. Flere med slitespor langs sidekantene. En er tilhugget på oversiden langs en sidekant.
- M. 5 mikroflekker av flint hvorav en med rett retusj langs en sidekant og kort innbuet retusj ved enden av den andre.

N. 7 knuter av bergkrystall, hvorav en hugget til som en ball, og en hugget til som en diskos.

Lengde: 4,3 cm Bredde: 3,8 cm

" 4,6 cm " 3,0 cm

" 4,9 cm " 3,9 cm

" 3,9 cm " 2,8 cm

" 5,5 cm " 3,5 cm

" 3,5 cm " 3,3 cm

O. Et råemne av bergkrystall

Et råemne av grønn kvartsitt med slitespor langs en skarp kant.

Lengde: 7,9 cm Bredde: 6,2 cm

" 9,4 cm " 4,3 cm

P. 3 skiferplater, to er små og har slitespor, den tredje er av hvit skifer, med rombisk form. Langs sidekanter finnes slitespor, den fjerde er tilhugget med grove avslag slik at det har dannet seg en sagtakket egg. Lengde 9, 4 cm.

Fragment av skåret og slipt skiferstykke

R. Avslag:

0,7 kg bergkrystall

0,045 kg flint

0,295 kg skifer.

Innberetning om utgravning av steinaldertuft i Bamsebubukta ved Holmevann på Haukelifjell sommeren 1964

av
Knut Rognes.

Bamsebubukta går som en bred vik inn omtrent midt på østsiden av Holmevann, midt mellom Skurvenutkilen og Sommerdyrskar. Midt i den brede bukta ligger Storholmen. Et nes stikker ut og avgrenser bukta mot nordvest. Terrenget i Bamsebubukta er flatt og delvis myret. Den ligger et par tjern der, og innerst i bukta renner det ut to bekker. Ca. 100 m inn fra vannet stiger landet relativt bratt og ender her og der i bratte urer. Vegetasjonen i området er typisk snøleievegetasjon med *Salix herbaceae* (Musøyre, Fjellmo), *Carex bigelowi* (Stivstarr) og *Nardus stricta* (Finngas) som de viktigste innslag. Den fins også større *Salix* arter (vier), blåbær og tyttebærlyng, gulaks og smyle.

Innerst i Bamsebubukta ligger det en flat slette ca. 1 meter over vannflaten. Den er avgrenset mot øst, syd og vest av de to nevnte bekker, og mot nord og nordvest går et lite myrsig. Sletten som er ca. 15 x 20 meter, utgjør således et stykke tørt land litt hevet opp fra de omliggende fuktigere områder. Sletten er over det hele dekket av et tynt (1 cm) lag av mose og musøre. Mot nordøst hvor fuktigheten begynner å gjøre seg gjeldende, er torven tykkere (5 cm) og består hovedsakelig av stivstarr.

Sletten ligger godt beskyttet bak en kolle for vær fra vest og sydvest som er det vanligste. På denne sletten ble det sommeren 1963 registrert 3 tufter. (Se rapport 1963 s. 13) [Fig. 36.] I to av dem ble det da funnet avslag av bergkrystall, og sommeren 1964 ble så disse tufter gravet ut. (Tuft 2 og 3). I den tredje ble det sommeren 1964 gravet et område på 3 x 1 m.

Det ble her funnet noen få avslag av flint og en (moderne) ildflint. Torven utgjorde ca. 2 cm, og 4 cm nedover ble det funnet kullholdig sand og grus oppå steril aurhelle.

Utgravning av tuft 2 og 3.

Koordinatsystemet, nivellementer.

Da tuft 2 hadde gitt de beste løfter ved prøvegravning 1963, ble det lagt opp et koordinatsystem med en profil gjennom sentrum av både tuft 2 og 3, og en annen profil vinkelrett på denne gjennom sentrum av tuft 2. Profilen gjennom begge tuftene - profil A - gikk i retning fra sydvest mot nordøst og ble valgt til tallakse, med rutenummer fra 1 - 12. Den andre - profil B - hadde retning fra sydøst mot nordvest og ble valgt til bokstavakse med nummerering fra A til I, begge akser med meteren som enhet. Profil A gikk mellom D og E rutene fra 0 til 12 m. Profil B mellom 3 og 4 rutene fra B til I. Profilbenkene ble gjort 30 cm brede. Den ble ialt gravet 64 m² som vist på plantegningen. Profilbenkene ble delvis stående igjen etter avsluttet graving. [Pl. XII-XII a]

Hvert rutehjørne ble etter avsluttet graving nivellert, likeledes toppen av mer fremtredende stein. Som nullpunkt ved nivelleringen ble valgt det lavest liggende punkt på gravfeltet, dvs. det søndre hjørne av rute E 1. Tallene på plantegningen refererer seg til høyden over nullpunktet.

Lagfølger.

[Pl.XIII-XIV] Det utgravde området var overalt dekket av et tynt lag mose og musøre, unntatt i 11- og 12-rutene der det hovedsakelig vokste stivstarr. Her gjorde fuktigheten fra et nærliggende myrsig seg gjeldende.

Under mose-musørelaget fulgte over det hele et ca. 1 cm tykt svart jordlag, dog kunne det variere en del i tykkelse. Enkelte steder kunne det danne lommer ned i det underliggende lag i en dybde av opptil 12 cm. Dette gjorde seg særlig gjeldende nordvest for tuft 2 (rute FG 5) og inne i tuft 3 (rute CDE 10,11,12). Se forøvrig profiltegningene. Den svarte jordlaget kunne enkelte steder være iblandet småstein (2-5 cm diam) som nord for tuft 2 (rute F 6, EF 7 og DE 8) og i tuft 2's nordøstligste del nærmest veggen, hvor også steinene fortsatte ned i underliggende lag. Nordvest for tuft 2 (GHI-rutene) kom det fram en liknende steinpakning, men steinene var større (5-10 cm's diam) og lå tettere. Denne fortsatte helt ned til bekken mot vest og nordvest. Den ble ikke gjort funn her, heller ikke av kull. Enkelte av steinene bar preg av å ha vært i kontakt med ild (skjørbrønt). Steinene lå like under torven og gikk ned i auren.

Under det svarte jordlaget kom et lag gråbrun sand. Laget kunne inni tuft 2 gå ned til en dybde av 20 cm og i tuft 3 10 cm. Utenfor tuftene var laget enkelte steder meget tynt (ca. 1 cm) eller det kunne mangle helt slik at man kom direkte ned på aur, som sydvest for tuft 2 (rute E 1, 2,3) og mellom tuftene hvor en grusrygg stakk opp i NV-SØ-lig retning nesten helt opp til mosedekket. Denne grusryggen laget et ganske skarpt vertikalt skille i lagene og delte på en måte gravefeltet i to, en del inneholdende tuft 2 en annen del inneholdende tuft 3: (Gjennom rute E 10 og tilnærmet vinkelrett på profil A)

Overgangen fra sandlaget til aur var ikke skarp. Sanden inneholdt mer og mer grus og småstein jo lenger ned en kom. De nederste linjene på profiltegningene representerer hvor langt ned det ble funnet nødvendig å grave og ikke nødvendigvis aurhelle. Videre nedover ble grunnen funnet steril.

Rett syd for tuft 2 stakk fjell frem i dagen og dannet her naturlig bunn.

Tuftene.

[Fig. 37-38] Tuft 2 kom særlig tydelig frem. Den har en litt uregelmessig svakt oval form med N-S-akse ca. 3 m. Veggene består mot nord, vest og syd av en enkelt jevn rekke med stein lagt litt fra hverandre. Mot nordøst og øst blir konturene noe diffuse og utflytende, men man kan kanskje ane to vegger utenfor hverandre med en innbyrdes avstand på 1 - 1,5 meter. Fra øst går det noen stein inn mot midten av tufta og deler denne i to ulike store avsnitt eller rom. I det sørligste avsnitt ble det funnet store mengder kull helt ned til 20 cm's dyp. Østveggen i dette avsnittet besto av pent kant i kant stilte stein. Kullaget gikk mellom steinene i dette avsnitt og fortsatte utenfor tufta et stykke mot syd. En kan kanskje anta at denne delen av tufta har vært brukt til ildsted. Steinene i den sørligste del av tufta er lagt oppå det delvis fremstikkende fjell.

Sydvest for tufta ned mot den vestligste bekken, ligger også en del større og fremtredende stein. De ligger tilfeldig innbyrdes og i forhold til tufta. Steinene i tufta lå dypt nedi auren (unntatt de som lå på nakne berget) og det var ingenting som tydet på at kulturlaget gikk innunder disse.

Tuft 3 virker mer uregelmessig og steinene som utgjør veggene ligger spredt og uryddig. Den er sirkelformet med diam. 3 m, altså av samme størrelse som tuft 2. Veggfundamentene lå også her dypt nede i den sterile bunn.

Kulturlag, utstrekning og funnkonsentrasjoner.

Kull ble så og si utelukkende funnet i assosiasjon med tuft 2. Både sandlaget og det svarte jordlaget var her kullblandet og kull ble funnet ned til en dybde av 20 cm. Enkelte steder i tufta var kullkonsentrasjonen særlig stor. Dette området er tegnet inn på plantegningen. Utenfor tuft 2 ble

det bare funnet enkelte spredte småflekker med noe kull. Øst for tuft 2 omtrent midt i rute B 7 var det en grop i bakken ca. 15 cm på det dypeste og ca. 40 cm i diameter. I bunnen av denne var det kull. Store deler av det utgravde område var kullfrie. Dette gjelder nord og nordvest for tuft 2 altså i retning mot den store tuft 1 (GHI-rutene), sydvest for tufta (E 1,2), syd for tufta nedenfor fjellet som stakk frem i dagen. Området i og omkring tuft 3 var også kullfritt bortsett fra et 20 cm² stort område midt i tuft 3 (inntegnet på plantegningen).

Funn ble gjort i jevn frekvens fra like under mosedekket og helt ned til 20 cm's dyp. Så å si alle oldsaker var av bergkrystall. Ble det funnet noe utenfor veggfundamentene var det aldri langt unna (mindre enn 1 m's avstand). Øst for tufta ble det gjort funn helt ut til den ytterste av de to veggene her.

I NØ-veggen (rute D7) ble det mellom noen steiner funnet et lager av stor delvis tilslått bergkrystall. I nærheten av vestveggen ble det funnet to flekkblokker også av bergkrystall. Disse funnlokalteter er tegnet inn på plantegningen.

I forbindelse med tuft 3 ble det også i år bare funnet en gjenstand - denne gang en mikroflekk av bergkrystall helt vest i tufta. (Avmerket)

Øvrige funn og deres lokalisering går frem av katalogiseringen.

Funnfortegnelse.

- B 6 1 avslag av bergkrystall
- B 7 13 avslag av bergkrystall
5 avslag av flint
- C 4 1 skraper av bergkrystall
2 avslag av bergkrystall
- C 4, profil:
3 avslag av bergkrystall hvorav et med slitespor
- C 5 2 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint
- C 5, kulletet:
8 avslag av bergkrystall hvorav et med slitespor.
- C 6, kulletet:
14 små avslag av bergkrystall
- C 6 13 avslag av bergkrystall
- C 7 14 avslag av bergkrystall
- D 3 1 hel krystall
2 avslag av bergkrystall hvorav det store muligens er brukt som skraper.
1 skraper av flint
- D 4 1 skraper av bergkrystall
2 avslag av bergkrystall
- D 5 12 avslag av bergkrystall
- D 5, kulletet:
1 avslagskraper av bergkrystall
1 fragm. av konisk flekkeblokk av bergkrystall
52 avslag av bergkrystall
4 avslag av flint
2 stk. skjørbrent stein
- D 5, profil:
1 hel bergkrystall
10 avslag av bergkrystall
- D 6 8 avslag av bergkrystall
- D 6, kulletet:
1 mikroflekk av bergkrystall
43 avslag av bergkrystall
1 avslag av flint

- D 7 1 bergkrystall m/tilhugning i den butte enden
1 hel bergkrystall
43 avslag av bergkrystall
- E 3 1 stk. av en bløt bergart som synes å ha spor av tilhugning.
- E 4 1 skraper av bergkrystall
- E 5 1 stk. av flekkeblokk brukt som skraper, bergkrystall
1 liten flekke av bergkrystall
5 avslag av bergkrystall
- E 5, under steinpakningen:
15 avslag av bergkrystall
1 hel krystall
- E 6 1 mikroflekk av bergkrystall
9 avslag av bergkrystall
- F 5 1 konisk flekkeblokk av bergkrystall
1 avslag av bergkrystall
- F 6 1 avslag av bergkrystall
- G 7 1 avslag av bergkrystall

Funnkatalog.

- A. 1 mikroflekk av bergkrystall, 1,9 cm lang
- B. 2 små flekker av bergkrystall, den ene er 1,2 cm lang og har parallelle sider, den andre er 1,9 cm lang og har en ujevn langside.
- C. 3 mikroflekkblokker av bergkrystall. To av disse er koniske og flekkene er slått av fra en side. Den er tydelig at den naturlige krystallen er brukt som emne da både spissen og en av sideflatene på det ene av stykkene står igjen utilhugget. På det andre stykket er spissen slått av slik at blokken har to ståflater. Lengde 1,5 cm og 2,0 cm.
- Den tredje blokken er større og har to slagflater, den har slitespor langs kanten på den ene og har ant. vært brukt sekundært som skraper. Største diam. 2,5 cm, høyde 2,0 cm.

- D. 2 avslagsskrapere av bergkrystall. Den ene er en naturlig krystall, kløvet langsetter. I den butte enden er dannet en kort, svakt innbuet retusj med få slag. Lengde 4,5 cm. Den andre har trekantet avrundet form og tresidig tverrsnitt, to korte sideflater er krystallens naturlige overflate. Undersiden er ujevn. Rett skraperegg langs den korteste sidekanten. De to lengste sidekantene har slitespor. Lengde 4,3 cm, st. bredde 3,0 cm.
- E. Skiveskraper av bergkrystall med sterkt utbuet skraperegg. Stykket er en skive av en stor krystall hvis naturlige sideflater er blitt stående utilhugget tvers overfor skrapereggen. Største bredde 3,0 cm, H. 1,4 cm.
- F. Tresidig skraper av bergkrystall med plan underside og hvelvet overside. Kortsiden har svakt innbuet skraperegg slått til fra oversiden, og den venstre sidekanten har en svakt innbuet skraperegg i hele sin lengde. Lengde 2,3 cm, st. bredde 1,9 cm.
- G. Halvkuleformet skraper av grå flint med plane over-og undersider. Den rett avhugne kanten har en svakt innbuet skraperegg. Langs halvparten av den buete sidekanten er hugget en svak retusj. Slitespor finnes på endel av stykket. Diam. 2,0 cm, h. 0,8 cm.
- H. Knute av bergkrystall med nærmest plan underside og hvelvet overside. St. lengde 3,2 cm.
- I. Råemne av bergkrystall m/rombisk form. St. lengde 5,1 cm
- K. Avslag av bergkrystall 625 gr.
35 gr skjørbrent stein.

[Pl I - XIV mangler]

Digitalisert av Steinar Botten
oktober 2009